

Anorganické zdroje a těžba

Přírodní zdroje – označuje materiály a kapacity, které jsou používány ve výrobě a jsou přírodního původu (poskytuje je příroda. Mezi přírodní zdroje se počítají organické i anorganické zdroje

Organické – pochází z živých organismů, rostlin a živočichů; obsahuje vazby uhlíku, případně uhlovodíkové vazby

Anorganické – minerální sloučeniny

Materiální produktivita – označuje poměr jednotky HDP na množství vynaložených materiálů v ekonomice. Ukazuje efektivitu využití materiálů v ekonomice. Od roku 2000 začíná klesat, od roku 2015 stagnuje. Obrácená funkce se nazývá **materiální intenzita** – ukazuje kolik materiálu bylo použito pro tvorbu jednotky HDP.

Globální materiální spotřeba – celkové množství přírodních zdrojů použitých v globální ekonomice za rok. Narůstá, v roce 2014 dosahovala 83 Gt. To odpovídá zhruba 10 tunám ročně na osobu. Nejvíce narůstá podíl nekovových materiálů, ty tvoří 47% celkové spotřeby přírodních materiálů.

Holandská nemoc, nebo prokletí přírodních zdrojů – Závislost národní ekonomiky na exportu primární nezpracované komodity. Centralizace ekonomiky kolem jedné komodity je zaprvé zranitelná vůči výkyvům na globálním trhu, za druhé neumožňuje dostatek prostoru pro rozvoj jiných ekonomických sektorů

Ložisko / zdroj – geologický termín, nahromadění nerostů – může být přírodní, ale i antropogenní

Zásoby – vypočítávají se z ložisek, je to ekonomicky využitelná část ložisek. Velkou roli hrají sociálně-ekonomické ukazatele, zásoby ohraničují například legislativní nařízení, cena surovin, dostupnost technologií

		ZNALOST LOŽISKA	
		známá	neobjevená
EKONOMICKÁ DOSTUPNOST	těžba návratná	zásoby	X
	těžba ekonomicky nevýhodná	ostatní zdroje	

Nerost – část zemské kůry, kterou lze buď přímo, nebo po zpracování použít při výrobě; chemicky homogenní těleso, základ hornin

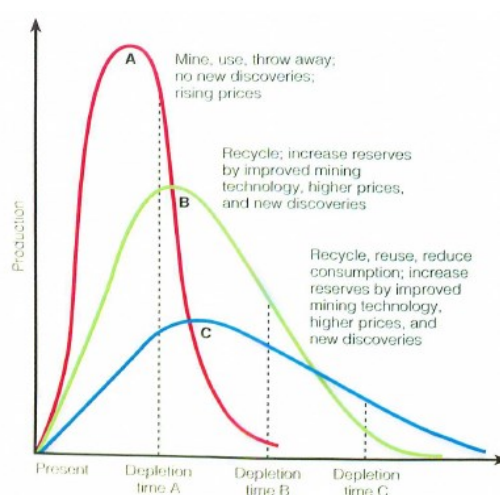
Rudy – minerály, ze kterých se dají získat kovy

Nerudy – obsahují nekovové prvky a dají se využít chemické nebo fyzikální vlastnosti.

Příklad: Boehmit, nebo Gibbsit (nerost) -> Bauxit (ruda) -> Hliník (kov)

Vrchol produkce (Peak) nerostných zdrojů – model produkce konečných přírodních zdrojů v čase. Po exponenciálním nárůstu produkce dochází k jejímu poklesu v podobné intenzitě. Podobu křivky neurčuje pouze samotná velikost ložiska, ale také sociálně-ekonomické faktory (cena, dostupnost, legislativa, technologie, etc.). Míra produkce tedy kopíruje křivku zvonu, pokles ovšem nekončí (nutně) naprostým vyčerpáním ložiska.

Původně s konceptem Peak–Oil přichází geolog Marion King Hubert v roce 1956

Typy těžby:

Povrchová – provádí se skrývka, během které se plošně odstraňuje zemina; umožňuje větší množství mechanizace, ale zasahuje větší množství území.

Hlubinná (podzemní) – vytváří se šachty, štoly a tunely

Řemeslná (artisanal) – těžba probíhá spontánně, bez institucionálního dohledu. Je typická velmi malou mírou mechanizace, nedůstojnými pracovními podmínkami, nedodržováním environmentálních opatření

Requirements in terms of:

Reserves

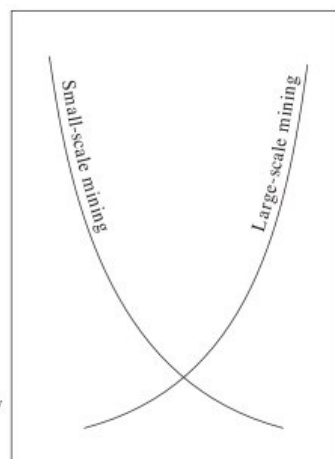
Time

Capital

Skills

Infrastructure

Labour/Capacity

Small Moderate Large

Zpracování (u kovů se nazývá metalurgie)

Fyzikální a mechanický proces koncentrování kovu – drcení, tavení

Chemický proces – loužení, nerost je v roztoku s chemickými sloučeninami, které vyvolávají reakci a uvolňují kovy

Ekologicky nerovná směna – při výrobě produktů je možné vypočítat takzvané „vtělené“ přírodní zdroje, tedy ty, které byly použité jejich výrobě. Vtělené přírodní zdroje se skrze obchod koncentrují ve vysokopříjmových zemích. Přestože se využívání přírodních zdrojů v některých vysokopříjmových zemích zdá zanedbatelné, skrze obchod dochází k intenzivnímu využívání přírodních zdrojů na jiných místech. Nerovnou směnou se tak má na mysli situace, kde na určitých místech dochází ke koncentraci ekonomické hodnoty (odvozené od vtělené práce a přírodních materiálů), zatímco na periferiích zůstávají především náklady na životní prostředí a reprodukci práce.